

Ärende: VN/35482/2024

Utlåtandebegäran om regeringens proposition till riksdagen med förslag till Ålands självstyrelselag

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Från: Peggy Eriksson <

Remissutlåtande över reformen av självstyrelselagen för Åland av Ålands Framtid

Allmänna synpunkter

I dagens Europa står man enhälligt upp för Grönlands självbestämmande och anser att grönlänningarnas själva skall bestämma över sin framtid. Det bör även i högsta grad också gälla Finlands egen nordiska autonomi Åland. Principen och löftet att Åland skall kunna utvecklas så långt som möjligt utan att bli en självständig stat borde vara Finlands rättesnöre i utvecklingen av självstyrelselagen. De senaste 15 åren av arbete har tagit mycket resurser från Finland men i proportion enormt mycket mer resurser av Åland i förhållande till förvaltningarnas storlek. Utan att det tillfört något av substansieellt värde i jämförelse med tidigare revisioner.

Åland och Finland bör ha ett jämbördigt förhållningssätt till utvecklingen av självstyrelsen i enlighet

med folkrättsliga principer och proportionalitetsprinciper, i likhet med ett annat nordiskt välfärdsland, det vill säga Danmark och deras autonomien.

Ålands Framtid välkomnar att arbetet med en reform av självstyrelselagen fortsätter. Samtidigt anser vi att den föreslagna reformen inte motsvarar de behov och förväntningar som finns på en modernisering av självstyrelsen.

Utlåtande. En reform av självstyrelselagen bör ha som främsta syfte att stärka Ålands självbestämmande och

skapa förutsättningar för en fortsatt utveckling av självstyrelsen. Förslaget nu fokuserar på att förvalta och förtydliga den nuvarande behörighetsfördelningen mellan Åland och Finland som i ärlighetens namn borde ha förutsatts vid tidigare lagstiftning både vad gäller den nya grundlagen, bildande av välfärdsområden samt inte minst vad gäller smittskydd och beredskapsfrågor. Vi får hoppas att fortsatt lagstiftningsarbete i Finland beaktar de två behörighetsområdena Finland och Åland jämbördigt.

Lagstiftningsbehörighet

Ålands Framtid anser att självstyrelselagen bör innehålla mekanismer som gör det möjligt för Åland att successivt överta ytterligare lagstiftningsbehörighet. Självstyrelsen måste vara dynamisk och kunna utvecklas i takt med samhällets förändringar.

Vi efterlyser därför ett system där nya behörigheter kan överföras på ett smidigare sätt än i dag, utan att varje förändring kräver en omfattande och utdragen reform av självstyrelselagen.

Ekonomisk självstyrelse och beskattning

En verklig självstyrelse förutsätter ett eget ekonomiskt ansvar. Ålands Framtid anser därför att reformen bör skapa ökade möjligheter för Åland att överta beskattning och därmed också ett större ansvar för finansieringen av den offentliga verksamheten.

Ett utökat beskattningsansvar skulle stärka den demokratiska ansvarskedjan och ge Åland bättre möjligheter att utforma en politik som främjar tillväxt, företagande och ett långsiktigt hållbart

samhälle.

Högsta domstolens roll

Ålands Framtid konstaterar att Högsta domstolen genom sin roll i lagstiftningskontrollen har fått ett betydande inflytande över hur självstyrelsens behörighet och förhållandet till EU-rätten tolkas i praktiken. Även om domstolen inte har ett allmänt tolkningsföreträde enligt självstyrelselagen har dess utlåtanden fått stor betydelse för självstyrelsens utveckling.

Vi anser att det finns anledning att analysera om denna ordning är förenlig med intentionerna bakom självstyrelsen. Frågor om Ålands behörighet och självstyrelsens utveckling bör i första hand avgöras genom politiska beslut och överenskommelser mellan Åland och staten, inte genom en rättsutveckling där domstolarnas tolkningar successivt sätter gränserna för självstyrelsens handlingsutrymme.

Det är bra att tolkningen av EU-rättens påverkan på Ålands lagstiftningsbehörighet kan ges en ordning som bättre beaktar självstyrelsens konstitutionella ställning. Men anledningen till att högsta domstolen ansett sig ha tolkningsrätt vad gäller åländsk lagstiftning i förhållande till EU rätt är svår att förstå.

Sammanfattande ställningstagande

Ålands Framtid anser att den nya självstyrelselagen ska vara ett verktyg för att utveckla självstyrelsen, inte enbart för att administrera eller förvalta den. Reformen bör skapa förutsättningar för ett successivt övertagande av lagstiftningsbehörighet, stärka Ålands ekonomiska självstyrelse genom ökade möjligheter att överta beskattningen, helt eller delvis utgående från de framtida behov som en aktiv självstyrelserna behöva samt säkerställa att självstyrelsens utveckling i första hand sker genom politiska beslut.

Självstyrelsen skapades för att utveckla det åländska samhället . Den nu föreslagna självstyrelselagen ger inte Åland de verktyg som krävs för att möta framtidens utmaningar och stärka landskapets självbestämmande och välbefinnande.

Eriksson Peggy
Ålands Framtid